

שם הקורס:

מחקר תנועות דתיות חדשות (NRM): כתות, פלגים ודתות העידן החדש.

מרצה: ירון שוורץ

תיאור הקורס:

העיסוק האקדמי ב NRM (New religious movements) נועד להבנות כלי מחקר מתאימים שיוכלו להציע תשובות לשאלות הנוגעות באחת התופעות האנושיות הבסיסיות ביותר – צמיחתן של תנועות דתיות חדשות.

מ-'הארי-קרישנה' ועד 'אל-קעידה', הפעילות המתרחשת במסגרת אותן תנועות דתיות, הינה יוצאת דופן ומהווה קריאת תיגר כנגד חיי היומיום של החברה שלצידה מתפתחות תנועות אלו. לרוב, נטייתו הטבעית של האדם היא למהר ולשפוט דתות חדשות תחת ההגדרה השלילית 'כתות', לראות את מנהיגם כשרלטן ואת תומכיו כשטופי-מוח שתעו בדרכם. שיפוט זה מתעלם מן העובדה כי משחר ההיסטוריה, לצידה של החברה האנושית המתפתחת חזרו והופיעו תנועות דתיות חדשות.

אנו נבחן במהלך הקורס את תופעת התנועות הדתיות החדשות של התקופה המודרנית מסוף המאה התשע-עשרה ועד לימנו. למזלו של החוקר המודרני, אין הוא נאלץ להסתמך על עדותו של היסטוריון דתות, אלא, בזכות העובדה כי ההיסטוריה של התנועות הדתיות בתקופה החדשה משוכתבת, מוקלטת ומתועדת, יכול הוא לצפות בתופעה בעצמו ולנתחה בצורה ישירה. מנגד, בעייתיות אחרת העולה מאופיין של התנועות הדתיות החדשות של המאה האחרונה היא כי במסגרת הגדרה זו נכללת קשת רחבה של תופעות דתיות: תנועות קיצוניות פונדמנטליסטיות, תנועות מבוססות סינקרטיזם, תנועות המחיות דתות איזוטריות, תנועות 'עידן חדש' ועוד רבות אחרות. מצב זה הופך את המחקר השואף להגדרות מדויקות לבעייתית. קורס זה יעסוק בדרכי החקירה האפשריות לגבי תנועות אלו מתוך מודעות לבעייתיות של הגדרה כוללת לתחום זה. נעסוק בניסיון להגדיר מהי 'כת', כיצד צומחות כתות, לאן הן נעלמות ומה טיב האינטראקציה שלהן עם התרבות שמארחת אותן.

מהלך הקורס

שני אלמנטים מרכזיים יובילו את מהלך הקורס, האחד יהיה דין והשני מחקר.

במסגרת הדין נלמד את הפנומן הקרוי 'תנועות דתיות חדשות' (NRM) ונבחן מגוון מתודות להבנה וניתוח פנומנולוגי של תנועות אלו. נכיר את הספקטרום הרחב של אמונות ופרקטיקות דתיות שהתפתחו מאז סוף המאה התשע-עשרה ועד היום ושלא זכו להיות חלק מהמיינסטרים התרבותי. בנוסף נקדיש חלק מהקורס לעיסוק ב-'תנועות דתיות חדשות' המפתחות לצד החברה הישראלית.

במסגרת המחקר כל משתתף בקורס יתבקש לבחור תנועה דתית חדשה ולהגיש בסוף הקורס סמינר מקיף על התופעה אותה בחר לבחון, על בסיס הכלים המחקריים שילמדו בקורס.

במהלך הקורס עצמו, שיעורי המחקר יוקדשו לנושאים כגון: הכרת הספרות הקיימת על NRM; הכרת כלי מחקר לניתוח תנועות דתיות; פיתוח מודל מחקרי אישי; הבנת משמעותה של גישה ביקורתית בעת בחינת תנועות דתיות חדשות, ועוד.

חלוקה למפגשים

מפגש ראשון

היכרות

סילבוס

דרישות הקורס

דיון: א. מהן תנועות דתיות חדשות ומה הן המתודות הרלוונטיות לחקירת תנועות אלו?

- Dawson, Lorne L. "The Nature and Study of Cults." in Dawson, pp. 1-3.
- Barker, Eileen. "The Scientific Study of Religion? You Must be Joking!" in Dawson, (pp. 5-27).
- Saliba, Introduction, Chapter 1
- Hammer, Chapter 2 "Some Theoretical Preliminaries"

ב. הגדרת המושג 'כת'

- Richardson, James T. "Definitions of Cult: From Sociological-Technical to Popular-Negative" in Dawson ed., (pp. 29-38).
- Ankerberg and Weldon, "Introduction" to *Encyclopedia of Cults and New Religions* Dawson, ed., Introduction

מחקר: היכרות אישית-ביוגרפית עם משתתפי הקורס הכוללת התנסות מוקדמת בפילוסופיה, דתות, ותנועות דתיות חדשות.

מפגש שני

דיון: א. הכרת כלים קונספטואליים לניתוח תנועות דתיות חדשות

* Dawson, ed., Chap. 4 (Stark and Bainbridge, "Cult Formation: Three Compatible Models")

ב. כיצד נוצרו תנועות דתיות חדשות

- * Hadden, "Religion and the Quest for Meaning and Order"
- * Bainbridge and Stark, "Cult Formation:..."
- * Stark and Bainbridge, "Of Churches, Sects, and Cults"
- * Roberts, "Emergence and Viability of Religious Movements"

מחקר: א. מהם הצרכים התרבותיים, החברתיים והפסיכולוגיים בהם אנו פוגשים במסגרת הדתות? ב. מדוע ישנו שפע רב כל כך של דתות חדשות?

מפגש שלישי

דיון: א. סוגי דתות חדשות

- Wallis, Roy. "Three Types of New Religious Movements." in Dawson, (pp. 39-68).
- Saliba, Chapter 2

ב. הבדלת הדתות והכתות החדשות מאלו הישנות

- * Singer and Lalich, "Defining Cults"
- * Dawson, ed., Chap. 2 (Beckford, "The Continuum between 'Cults' and 'Normal' Religion)

מחקר: דיון בספקטרום הרחב של האמונות והארגונים השונים בקרב התנועות הדתיות החדשות ובחירת קבוצה למחקר אישי.

מפגש רביעי

דיון: א. מודלים לפעולתן של תנועות דתיות חדשות – מטרה ודרך פעולה

- Zablocki, Benjamin. 1980. Alienation and Charisma. New York: The Free Press. 10-12.
- Chapter 1, "The Charismatic Group." In Galanter, (pp 1-12)
- Lofland, John and Rodney Stark. 1965. "On Becoming a World-Saver: A Theory of Conversion to a Deviant Perspective." in Dawson, (pp. 159-180).
- Snow, David A. and Cynthia L. Phillips. 1980. "The Lofland-Stark Conversion Model: A Critical Assessment." Social Problems 27:430-447.
- Stark, Rodney and William S. Bainbridge. 1980. "Networks of Faith: Interpersonal Bonds and Recruitment to Cults and Sects." American Journal of Sociology 85:1376-1395.
- Stark, "On Conversion"; Machalek and Snow, "Conversion to NRMs"
- Weber, Max. 1968. "The Nature of Charismatic Authority and Its Routinization" in Charismatic Authority. Max Weber on Charisma and Institution Building. S. N. Eisenstadt. Chicago, IL, University of Chicago Press. 48-65.

ב. פרופיל ההצטרפות והעזיבה של חברי התנועות הדתיות החדשות

- Dawson, ed., Chap. 8 (Levine, "The Joiners")
- Wright and Ebaugh, "Leaving New..."
- Dawson, Lorne L. "Who Joins New Religious Movements and Why?" in Dawson, pp. 141-145

- Glock, Charles Y. "The Role of Deprivation in the Origin and Evolution of Religious Groups." in Dawson, pp. 147-158.
- Levine, Saul. "The Joiners." in Dawson, (only pp. 181-189).
- Dawson, ed., Chap. 7 (Dawson, "Who Joins New Religious Movements and Why: Twenty Years of Research and What Have we Learned?")

מחקר: מיקום התנועה הדתית שנבחרה למחקר במסגרת רחבה (היסטורית, אתנוגרפית, פוליטית וכו'); הכרת התנועה דרך ספרות מחקרית, מידע מכוון; ניסיון למצוא חבר באותה קבוצה ואף לבקר במסגרת אחת הפעילויות של אותה קבוצה.

- Hammer Chapter 3

מפגש חמישי

דיון: עוד על דרכי פעולה - הטענות לגבי 'שטיפת מוח' במסגרת תנועות דתיות חדשות

- READ: Barker, Ch 2; Anthony and Robbins, "Brainwashing...."
- Barker, "Forcible Deprogramming"; Kelley, "Deprogramming and Religious Liberty"; Bromley, "Deprogramming as a Mode of Exit from NRMs"
- Enroth, Ronald. "The Seduction Syndrome." in Dawson, (pp. 203-215).
- Conway, Flo and Jim Siegelman. 1995. "Black Lightning." Snapping. New York: Stillpoint Press. 57-73.
- Dawson, Lorne L. "The Coercive Conversion Controversy." in Dawson, (pp. 199-201).
- Richardson, James T. "A Critique of 'Brainwashing' Claims About New Religious Movements." in Dawson, (pp. 217-224).
- Robbins, Thomas and Dick Anthony. 1982. "Deprogramming, Brainwashing, and the Medicalization of Deviant Religious Groups." Social Problems 29 (3): 283-297.
- Bromley, Shupe, and Ventimiglia, "The Role of Anecdotal Atrocities in the Social Construction of Evil"
- Dawson, ed., Chap. 9 (Singer, "The Process of Brainwashing, Psychological Coercion, and Thought Reform"); Dawson, ed., Chap. 11 (Robbins, "Constructing Cultist 'Mind Control'")

מחקר: יצירת שאלת מחקר בנוגע לתנועה הדתית החדשה בה בחר המשתתף לעסוק. את שאלת המחקר יש למקם בפרספקטיבה מתודית ותיאורטית.

- Bentz and Shapiro, chapters 1,2,3, and 4.

מפגש שישי

דיון: תנועות דתיות חדשות כאנרכיזם תרבותי, והקונפליקט בינן לבין תנועות אנטי-כתיות.

- READ: Bromley and Shupe, "Organized Opposition to NRMs"
- Chapter 7, "Trouble at the System's Boundary." In Galanter, (pp 113-121)
- Pages from Chapter 9, "The Millennium Approaches." In Galanter, (pp 167-178)
- Robbins, Thomas and Dick Anthony. "Sects and Violence: Factors Enhancing the Volatility of Marginal Religious Movements." in Dawson, (pp. 343-360).
- Wright, "Public Agency Involvement in Government-Religious Movement Confrontations"
- Cowan and Hadden, "God, Guns, and Grist for the Mill"; available online at <http://c.faculty.umkc.edu/cowande/godguns.pdf>

מחקר: כתיבת תקציר למחקר בו מופיע שאלת המחקר, תיאור קצר של התנועה הדתית החדשה שנבחרה, פרדיגמה מחקרית, ומתודה מחקרית שנבחרה.

מפגש שביעי

דיון: א. המודל סוציו-פסיכולוגי חברי התנועות הדתיות החדשות.

- * Cialdina, Robert. *Influence: Science and Practice*
- * Chapter 2, "Group Cohesiveness." In Galanter, (pp 15-33)
- * Chapter 3, "Shared Beliefs." In Galanter, (pp 34-37, 45-59)
- * Chapter 6, "The Cult as a Social System." In Galanter, (pp 103-109)

ב. מין, מגדר ותנועות דתיות חדשות

- * Dawson, ed., Chap. 14 (Puttick, "Women in New Religious Movements")
- * Dawson, ed., Chap. 15 (Palmer, "Women's 'Cocoon Work' in New Religious Movements: Sexual Experimentation and Feminine Rites of Passage")

מחקר: כל משתתף ינסה לראיין לפחות שני חברים בתנועה הדתית החדשה שבחר לחקור. הראיון יעסוק בהתנסויותיהם (חוויה, אמונה, סיפוק וכו'); מהם הממצאים העולים ממפגש שכזה, מהו הפרופיל הדמוגרפי של חברי הקבוצה, מה השאלות ומהן המסקנות העולות בעקבות מפגש שכזה.

- * Chapter 7 in Bentz and Shapiro on phenomenology
- * Saliba, Chapters 3 and 7.
- * Jones "Students in Ramtha's School of Enlightenment"

מפגש שמיני

דיון: השפעתם של טקסטים והפרשנות הניתנת להם על פעילויותיהן של התנועות הדתיות החדשות.

- Bentz and Shapiro, Chapter 8
- Jones "Exemplary Dualism" reader

מחקר: כל משתתף יציג דוגמא של טקסט המשווה לתנועה אותה הוא חוקר, ואת הפרשנות שהעניקה הקבוצה לטקסט זה; בנוסף ינסה להציע המשתתף את ביקורתו / פרשנותו האישית לאותו טקסט.

מפגש תשיעי

דיון: ניאו פאנגיזם ודתות העידן החדש.

- Adler, "The Craft Today"
- Jorgensen, "The Esoteric Scene in America"
- Kaplan, "The Reconstruction of the Asatru and Odinist Traditions"

מחקר: חשיבות ההיבט הפנומנולוגי במחקר תנועה ספציפית.

מפגש עשירי

דיון: דתות העידן החדש (המשך), מקרה מבחן – 'משנתו של אושו ראג'ניש'

- Engler, "ETs, Rafts, and Runestones: Confronting Pseudoarcheology in the Classroom"
- Ivakhiv, "Vortexes and Crossed Currents: Sedona's Multichannel Wilderness"

מפגשים אחת-עשרה ושתיים-עשרה

מחקר: הצגת רפרטים

מפגש שלוש-עשרה

דיון: היחסים בין החוקר לבין נושא המחקר – תיאוריה ביקורתית

- Bentz and Shapiro, Chapter 11
- Anthony and Robbins "Conversion and Brainwashing" reader
- Robbins "Critique of the Interpretive Approach" reader
- Kaplan "Reply to Robbins" reader

מחקר: דיון בשאלות אתיקה הקשורות למחקר תנועות דתיות חדשות; עד כמה השפיע דמותו של החוקר על נושא המחקר בו עסק.

מפגש ארבע-עשרה

דיון: סיכום הקורס ודיון בתנועות דתיות חדשות בישראל.

ביבליוגרפיה – רשימה ראשונה

- Adler, M. (1986). "The Craft Today." In *Drawing Down the Moon: Witches, Druids, Goddess-Worshippers, and Other Pagans in America Today* (Boston: Beacon Press).
- Ankerberg, J., and Weldon, J. (1999). "Introduction." In *Encyclopedia of Cults and New Religions*. (Eugene: Harvest House).
- Bentz, Valerie M. and Jeremy J. Shapiro (1998). *Mindful Inquiry in Social Research*. Thousand Oaks: Sage.
- Bromley, D. G., Shupe, A. D., and Ventimiglia, J. C. (1983). "The Role of Anecdotal Atrocities in the Social Construction of Evil." In *The Brainwashing/Deprogramming Controversy: Sociological, Psychological, Legal and Historical Perspectives* (New York and Toronto: The Edwin Mellen Press).
- Cowan, D. E. (Forthcoming). "Contested Spaces: Movement, Countermovement, and E-Space Propaganda." In *Religion Online: Finding Faith on the Internet*, eds. L. L. Dawson and D. E. Cowan (New York: Routledge); available online at <http://c.faculty.umkc.edu/cowande/contest.pdf>.
- Cowan, D. E., and Hadden, J. K. (2003). "God, Guns, and Grist for the Mill: Media Constructions of Religion and Violence"; available online at <http://c.faculty.umkc.edu/cowande/godguns.pdf>.
- Dawson, Lorne L., ed. 1996. *Cults in Context: Readings in the Study of New Religious Movements*. Toronto: Canadian Scholars Press.
- Dawson, L. L. (2001). "Raising Lazarus: A Methodological Critique of Stephen Kent's *Revival of the Brainwashing Hypothesis*." In *Misunderstanding Cults: Searching for Objectivity in a Controversial Field*, eds. B. Zablocki and T. Robbins (Toronto: University of Toronto Press).
- Engler, S. K. (1995). "ETs, Rafts, and Runestones: Confronting Pseudoarcheology in the Classroom." In *Cult Archeology and Creationism: Understanding*

Pseudoscientific Beliefs about the Past, eds. F. B. Harrold and R. A. Eve (Iowa City: University of Iowa Press).

- Ivakhiv, A. (2001). "Vortexes and Crossed Currents: Sedona's Multichannel Wilderness." In *Claiming Sacred Ground: Pilgrims and Politics at Glastonbury and Sedona* (Bloomington: Indiana University Press).
- Jones, C.A. *Reader for "Researching New Religions"* Posted on-line under ERes
- Jorgensen, D. L. (1992). "The Esoteric Scene in America." In *Cults and Nonconventional Religious Groups: The Esoteric Scene, Cultic Milieu, and Occult Tarot* (New York: Garland Publishing).
- Kaplan, J. (1996). "The Reconstruction of the Asatru and Odinit Traditions." In *Magical Religion and Modern Witchcraft*, ed. J. R. Lewis. Albany: SUNY Press.
- Kent, S. A. (1999). "Scientology—Is This a Religion?" *Marburg Journal of Theology* 4 (1); available online from: <http://www.uni-marburg.de/religionswissenschaft/journal/mjr/kent.html>.
- Lorne L. Dawson, eds. *Cults and New Religious Movements: A Reader* 2nd edition.
- Melton, J. G. (2001) "A Contemporary Ordered Religious Community: The Sea Organization"; paper presented at the 2001 International Conference of CESNUR, London School of Economics; available online from: <http://www.cesnur.org/2001/london2001/melton.htm>.
- Palmer, Susan J., and Charlotte E. Hardman, eds. 1999. *Children in New Religions*. New York: Routledge.
- Wright, Stuart A., ed. 1995. *Armageddon in Waco: Critical Perspectives on the Branch Davidian Conflict*. Chicago: University of Chicago Press.
- Saliba, John A. (2003) *Understanding New Religious Movements*. Walnut Creek, Cal.: AltaMira
- Singer, M. T., with Lalich, J. (1995). "Defining Cults." In *Cults in our Midst: The Hidden Menace in Our Everyday Lives*. (San Francisco: Jossey-Bass).
- Stark, R., and Bainbridge, W. S. (1985). "Of Churches, Sects, and Cults." In *The Future of Religion: Secularization, Revival, and Cult Formation* (Berkeley and Los Angeles: University of California Press).
- Wright, S. A. (2002). "Public Agency Involvement in Government-Religious Movement Confrontations." In *Cults, Religion and Violence*, eds. D. G. Bromley and J. G. Melton (Cambridge: Cambridge University Press).

רשימת מבואות לתנועות דתיות חדשות (NRM)

- Albanese, C. (1990) *Nature Religion in America*, Chicago, University of Chicago Press.
- Anthony, D., B. Ecker, and K. Wilber. (1987). *Spiritual Choices*, Paragon.
- Ellwood, Robert S. and Harry Partin (1988) *Religious and Spiritual Groups in Modern America*, Second Edition, Prentice-Hall.
- Enroth, R. and G. Melton (1985) *Why Cults Succeed Where the Church Fails*, Brethren Press.
- Feuerstein, G. (1991) *Holy Madness*, NY: Paragon.
- Lewis, James R. (ed.) (2004) *The Oxford Handbook of New Religious Movements*. New York: Oxford University Press.
- Needleman, Jacob (1984). *The New Religions*, Crossroad.
- Needleman, Jacob and George Baker (1981). *Understanding the New Religions*, Harper and Row.
- O'Flaherty, W. D. (1988) *Other Peoples' Myths*. NY: Macmillan.
- Partridge, Christopher (ed.) (2003). *UFO Religions*. New York: Routledge.
- Robbins, T. and D. Anthony (1990) *In Gods We Trust*, Second Edition, Transaction.
- Robbins, T. (1988) *Cults, Converts, and Charisma*, Newbury Park, CA: Sage.
- Robbins, T., W. Shepherd and J. McBride (1985) *Cults, Culture and the Law*, (American Academy of Religion Series) Chico, CA: Scholars Press.
- Shupe, Anson. (1981) *Six Perspectives on New Religions: A Case Study Approach*, Edwin Mellen.
- Tipton S. (1982) *Getting Saved from the Sixties*, Berkeley: University of California.

רשימת מקורות למתודות מחקריות בנושא דתות:

- Appiah, K.A. and H.L. Gates (1996) *Dictionary of Global Culture*. New York: Knopf.
- Bullock, A. and S. Trombley, eds. (1999) *Norton Dictionary of Modern Thought*. New York: Norton
- Denzin, N.K. and Y.S. Lincoln (2000) *Handbook of Qualitative Research*. Second Edition. Thousand Oaks, Cal: Sage. ISBN: 0-7619-1512-5
- Fay, Brian (1996) *Contemporary Philosophy of Social Science*. Oxford, UK: Blackwell.

- Ferrer, Jorge N. (2002) *Revisioning Transpersonal Theory: A Participatory Vision of Human Spirituality*. Albany: State University of New York Press.
- Guba, E.G. (ed.) (1990). *The Paradigm Dialog*. Newbury Park, Cal: Sage.
- Heron, John (1998). *Sacred Science: Person-Centered Inquiry into the Spiritual and the Subtle*. Ross-on-Wye: PCCS.
- Lewis, James R., ed. (2004) *The Oxford Handbook of New Religious Movements*. New York: Oxford University Press.
- Nicolescu, Basarab Manifesto of Transdisciplinarity (on line) Reason, P. and J. Rowan, eds. (1981) *Human Inquiry: A Sourcebook of New Paradigm Research*. New York: John Wiley.
- Rosenau, Pauline M. (1992) *Post-Modernism and the Social Sciences: Insights, Inroads, and Intrusions*. Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Rothberg, Donald "Spiritual Inquiry" *ReVision* Van Manen, Max (1990). *Researching Lived Experience: Human Science for an Action Sensitive Pedagogy*. London, Ontario, Canada: SUNY.

ביבליוגרפיה נוספת:

- Anthony, Dick and Thomas Robbins "Conversion and 'Brainwashing' in New Religious Movements" in J.R. Lewis, ed. (2004) *Oxford Handbook of New Religious Movements*. New York: Oxford.
- Bromley, David "Violence and New Religious Movements" in J.R. Lewis, ed. (2004) *Oxford Handbook of New Religious Movements*. New York: Oxford.
- Hammer, Olav, (2001) Chapter 2, "Some theoretical preliminaries" Chapter 3, "Some esoteric positions: a historical sketch" Chapter 4, "The appeal to tradition" in *Claiming Knowledge: Strategies of Epistemology from Theosophy to the New Age*. Leiden: Brill.
- Jones, Constance A. (1989) "Exemplary Dualism and Authoritarianism at Jonestown," in Rebecca Moore and Fielding McGehee III (eds.) *New Religious Movements, Mass Suicide, And Peoples Temple*. Lewiston: Edwin Mellen Press, pp.209-245.
- Jones, Constance A. (2002) Feminist research in the sociology of religion. In Arvind Sharma (ed.) *Methodology in religious studies: The interface with women's studies*. Albany: SUNY, pp. 67-96.
- Jones, Constance A. (1994) "Church Universal and Triumphant: A demographic profile." In James R. Lewis and J. Gordon Melton, (eds.) *Church Universal and Triumphant in scholarly perspective*. Stanford, Cal: Center for Academic Publication. Pp. 39-53.

- Jones, Constance A. (2003) "Students in Ramtha's School of Enlightenment: A profile from demographic survey, narrative, and interview." In Mikael Rothstein and Reender Kranenborg (eds.) *New religions in a postmodern world*. Aarhus, Denmark: Aarhus University Press. Pp. 257-85.
- Jones, Constance A. Unity In Diversity: The Five Phases of Dissemination of Hindu Thought and Practice in the United States. Presented at the XI International Congress of Sociology, New Delhi, India, 19-25 August 1986.
- Needleman, Jacob. (1990) "Introduction" *The New Religions*. New York: E.P. Dutton and Co. Pp. 1-37.
- Robbins, Thomas (1997) "Religious Movements and Violence" *Nova Religio* (I:1, pp. 13-29). And following article: Jeffrey Kaplan "Reply to Robbins" pp. 30-49.

רשימה כללית:

- Arnett, J. J. (2002). The psychology of globalization. *American Psychologist*, 57, 774-783.
- Barker, E. (2003). The Scientific Study of Religion? You must be Joking! I L.L. Dawson, *Cults and New Religious Movements. A Reader* (s.7-25). Oxford: Blackwell Publishing.
- Beckford, J.A. (2003). The Continuum Between "Cults" and "Normal" Religion. I L.L. Dawson, *Cults and New Religious Movements. A Reader* (s.26-31). Oxford: Blackwell Publishing.
- Berry, J.W (1997) Lead article. Immigration, acculturation, and adaptation. *Applied Psychology: An International Review*, 46, 5-68
- Berry, J.W. Poortinga, Y.H., Segall M.H. and Dasen, P.R. (2002). Cross-cultural psychology. Research and applications, 2. edition. Chapter: Organization and work (pp.384-406).
- Blakar, R.M. (1979). Language as a means of social power. In J.L. Mey (Ed.), *Pragmalinguistics: Theory and Practice* Vol. 85, Series *Janua Linguarum*(s. 131-169). The Hague: Mouton.
- Blakar, R.M.. (1984). Communication: Theory and research in terms of preconditions. I R.M. Blakar, *Communication: A social perspective on clinical issues* (s. 21-48). Oslo: Universitetsforlaget.
- Cummins, J. (2000). Language, power and pedagogy. *Bilingual children in the crossfire* (Chapter 2, 31-52). Clevedon: Multilingual Matters.
- Dawson, L.L. (2003) Introduction: The book and the subject. In L.L. Dawson (ed.) *Cults and new religious movement. A reader*. (pp.1-3). Oxford: Blackwell Publishing.

- Dion, K.L. (2003). Prejudice, racism, and discrimination. I T.Millon & M.J. Lerner (Eds.), Handbook of Psychology: Personality and social psychology (pp. 507-536). N.Y.: Wiley.
- Duckitt, J. (1992). Psychology and prejudice. A historical analysis and integrative framework. American Psychologist, 47 (pp.1182-1193).
- Gardiner, H. W. & Kosmitzki, C. (2002). Cross-cultural human development. Boston: Allyn and Bacon. Pp.18-29, 33-34 and 131-147.
- Heath, S.B. (1982) What no bedtime story means: Narrative skills at home and school. Language in society 11, 49-76.
- Hundeide, K. (2002). The mind between us. Nordisk Psykologi 54, 69-90.
- Much, N.C. (1992). The Sword of Manjusri: A Postmodern Morality of Intellect and Skillful Means for Relative Worlds. In D. N Robinson, Social Discourse and Moral Judgement. (pp. 133-150). New York: Academic Press.
- Pargament, K. I. & Mahoney, A. (2001). Spirituality. Discovering and conserving the sacred. I C.R Snyder, & S.J Lopez (Eds.), Handbook of Positive Psychology (s. 646-659). New York: Oxford University Press.
- Pettigrew, T. F. (1997). Personality and social structure. Social psychological contributions. In R. Hogan, J. Johnson, & S. Briggs (Eds.), Handbook of personality psychology pp. 417-438. New York: Academic Press.
- Rogoff, B. (2003). The Cultural Nature of Human Development. (pp.102-117, 194-235). Oxford University Press.
- Rommetveit, R. (1992) Outlines of a dialogically based social-cognitive approach to human cognition and communication. In A.H.Wold (ed.) The dialogical alternative. Towards a theory of language and mind. Oslo: Scandinavian University Press (page 19-44)

מאמרים על כתות ספציפיות:

- Van Zandt, D. E. "The Children of God." 127-132.
- Barker, E. "The Unification Church." 223-229.
- Paden, R. "The Boston Church of Christ." 133-140.
- Bednarowski, M. F. "The Church of Scientology." 385-392.
- Rochford, E. B. J. "Hare Krishna in America." 215-221.
- Bromley, D. G. and S.G. Ainsley. "Satanism and Satanic Churches." 401-409.
- Matthews, C. "Neo-Paganism and Witchcraft." 339-345.
- Ellwood, R. S. "UFO Religious Movements." 393-399.